

Kuvvet nedir, işgören kuvvet midir, Allah'ın kudreti midir, kuvvetler neden görünmüyor?

Felsefenin hükmettiği fen ilimleri, işin maddi ve sebepler boyutunu inceliyor, sebeplerin arkasında hakiki anlamda iş gören Allah'ın kudretini göremiyorlar. Onlar o sebebe bir isim ve unvan takmakla işi çözdüklerini zannediyorlar. Halbuki isim ve unvan vermek, işin mahiyet ve hakikatini tam anlamı ile çözüp tanımlayamıyor.

Materyalist ve pozitivist felsefe, bir türlü kanun dedikleri şeyin arka cephesinde iş gören gerçek faili görmek istemiyor. Yani kanun dedikleri şeyin, Allah'ın kudreti ile kaim ve onunla devam eden bir şey olduğunu anlamak istemiyorlar. Kudret ile kanun arasındaki kuvvetli bağı ve münasebeti koparıp, kanunu ya kendi kendine olan, ya da tabiat dedikleri muhayyel bir şeye dayandırmaya çalışıyorlar.

Kainattaki bütün kanunlara, prensiplere, kurallara, Allah'ın kudret sıfatının birer tecellisi, birer cilvesi nazarı ile bakabiliriz. İrade sıfatının arşı olan alem-i emirde, kanunların emri yazıldıktan ve verildikten sonra, o emrin tatbik ve uygulamasını kudret sıfatı yapar. Mesela; alem-i emirde suya kaldırma kuvveti, güneşe itme ve çekme kuvveti, emir olarak verilir; verilen bu emrin tatbik işini ise kudret sıfatı yapar.

Bir şeyin var olması için ille gözle görülür, elle tutulur olması gerekmiyor. Elle tutamadığımız gözle göremediğimiz o kadar çok varlıklar var ki, hesaba sığmaz. Şimdi bunlar tutulmuyor ve görülüyor denilerek inkar mı edilecek. Halbuki fen ilimleri bunların varlığını kati olarak ispat ediyor. Demek varlık sadece şu maddi teraziye münhasır bir kavram değildir. Allah'ın kudretinin görülememesinin diğer bir sebebi de; mübaşeretisiz, yani temassız tecelli etmesindedir. Yani Allah, işleri ve icraları bizim gibi temas ederek değil, "**ol der, oluverir**" emri ile yapıyor. Bu yüzden maddenin ardında somut ve elle tutulur bir kudret aramak yanlış olur.

Üstad bu hususa şöyle işaret eder;

"Fakat caizdir ki, herbir şeyin esas zannettikleri olan cezb, def, hareket, kuva gibi emirler, adetullahın kanunlarına birer isim olsun. Lakin kanun, kaidelikten tabiiliğe ve zihnilikten hariciliğe, itibariden hakikate ve aletiyetten müessiriyete geçmemek şartıyla kabul ederiz."(1)

Özetleyecek olursak; suyun kaldırma işini kudret yapar; güneşin cisimleri çekme ve

---

itme işlerini yapan da kudrettir; yerin cisimleri çekme işini de kudret yapar vs.
Kudret nerde tecelli ederse, o tecelli ettiği işin adı ile anılır, hepsinin gerçek faili kudrettir; isimlendirme sonradan insanlar tarafından yapılıyor.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Nokta.](#)